

Musik og læring

Musik og læring er en konference hvor Det Jyske Musikkonservatorium indbyder musikskolelærere, kirkemusikere, undervisere og frivillige i amatørmusiklivet samt andre interesserede til to dages gratis konference med højt kvalificerede input og intense diskussioner omkring musik og læring. Oplægsholdere er bl.a. Kulturminister Bertel Haarder: Om talent, Anthony Kerr Dineen: How do children succeed? Mats Björkman: Hvordan skaber vi talentmiljøer? Alf Richard Kraggerud: Talentudvikling og Kristine Bjørg Markussen: "Kvinde kend din conga"

Dansk Sang har talt med Astrid Elbek, udviklingsleder og Claus Olesen, rektor på Det Jyske Musikkonservatorium

Læs mere og se hele programmet på www.kortlink.dk/nqqq

I afholder konferencen Musik og Læring på Det Jyske Musikkonservatorium i januar 2017. Hvad har sat jer i gang med at lave den her konference, og hvem henvender den sig til?

C: Vi har et ønske om at skabe en platform, hvor vi kan fejre den musikpædagogiske opgave, dele vores erfaringer, diskutere og i det hele taget blive klogere på de temaer, som vi kan have til fælles ude i musiklivet.

A: Konferencen henvender sig til alle dem, der beskæftiger sig med at formidle musik til andre i en eller anden form for læringsituation. Ambitionen er, at det skal ende med at være lige så interessant for dem, der arbejder med musik i social- eller ældresektoren, som for dem der arbejder

i musikskole, på seminariet eller konservatoriet. Det skulle gerne være en konference på alle niveauer, fordi vi er fælles om den opgave, det er at muliggøre situationer, hvor musikalsk læring kan finde sted.

Hvorfor er det vigtigt at vide noget om musik og læring?

A: Hvis musikken skal have gode vilkår for at trives, er det vigtigt, at der er nogen, der kan lære fra sig og give musikken mulighed for både at eksistere og udvikle sig. Derudover oplever vi et udtalt behov for musikalske aktiviteter. Det er både fra steder, der ikke har musik endnu, men som gerne vil have det, og fra steder hvor man allerede har musik, men gerne vil have mere.

Mange mennesker har arbejdet med musik og læring, blandt andet i forhold til hvad børn lærer af at arbejde med musik. Men ved vi egentlig, hvad vi får ud af at beskæftige os med musik?

C: Det tror jeg faktisk ikke, vi ved, og jeg er på en måde glad for, at vi endnu ikke har fået svaret. Det er vigtigt, at der er et vist mysterium omkring kunsten i vores liv. Jeg tror på, at det er en vigtig læring, at musik, som har så lidt substans i den fysiske verden, kan opleves så nærværende for os. Vi kan føle os utrolig tiltrukket af noget, som vi ikke rigtig kan røre ved eller tage med hjem. Den erkendelse, tror jeg, er meget vigtigt for os som mennesker.

Selvforømmelse

I min verden, skoleverdenen, kæmper vi meget for at skulle argumentere for den nytte, der er i vores fag, og diskutere hvorvidt musik skal være et kunstnerisk mål i sig selv. I arbejder på et område, hvor musikken netop er noget i sig selv. Hvorfor synes I, at musikken bør have sin egen plads?

C: Vi vil helst derhen, hvor musikken ikke får en klar defineret nytteværdi. Jeg erkender, at man ikke nødvendigvis andre steder i samfundet har den luksus at kunne frigøre sig fra nytteværdien, men jeg synes faktisk, at der er nogle meget vigtige ting på spil i de her forblommede vendinger. Jeg synes, at et væsentligt argument er, at den selvforømmelse, der ligger i at beskæftige sig med musik er en fantastisk måde at lade sig rykke ud af al den hårde fakta i hverdagen. På konservatoriet er vi en kunstnerisk uddannelsesinstitution, og derfor insisterer vi på, at kunsten står i centrum og langt hen ad vejen er et mål, der har en værdi i sig selv.

Det at have musikken for det skønnes skyld - at kunne glemme de hårde fakta i hverdagen - er det derfor, at vi har et musikkonservatorium, hvor man lærer at udtrykke sig gennem sit instrument?

A: Det er helt bestemt en af grundene. Men samtidig har konservatoriet også et ansvar for at lære en stor del af vores studerende, hvordan man bliver en god musikpædagog. Derfor er det ikke nok at læne sig tilbage og sige, at kunsten og det skønne skal være i centrum. Her skal man også overveje nogle mere sociale og imødekommende tilgange til musik, som formentlig minder mere om noget af det, der arbejdes med på andre uddannelsesinstitutioner.

I folkeskolen undersøges mange boglige fag med PISA-undersøgelser. Mange siger, at i musik er det ikke målbart, det vi foretager os. Kan og skal man måle det umålelige?

Det umålelige

C: Det er i sagens natur svært at måle noget umåleligt. I stedet kan man gøre op med sig selv - også på et samfundsmæssigt plan - om man finder det værdifuldt, at der er ting, som ikke i sig selv er målbare. Hvis man tillægger det værdi, så kræver det en accept af, at sådanne

umålelige fænomener eksisterer. Jeg er ret overbevist om, at jo mere vi fokuserer på, at kunsten er godt for noget andet, des sværere vil den få.

Kan man sige, at i musik skal vi også have lov til bare at opleve?

A: Karen Blixen sagde, at "det overflødig er nødvendigt". Det er netop det, at det overflødig er overflødigt og samtidig nødvendigt, der er et paradoks. Mange af os vil dele opfattelsen af, at en verden uden musik ikke ville være til at leve i. En grundlæggende debat i dag er netop, om vi har råd til det, som er overflødigt. Jeg vil sige, at vi ikke har råd til at lade være.

To måder at tænke talent på

På konferencen er der flere foredrag omkring talent og talentudvikling. Er talentudvikling det, vi skal satse på i forhold til arbejdet med børn?

C: Det er ekstremt vigtigt, at vi får udfoldet forståelsen af, hvad talentudvikling indebærer. Hvis talentudvikling alene forstås ved, at vi finder dem med særligt beændede evner og plejer og udvikler dem, så mener jeg absolut ikke, at det er det, vi skal satse på i forhold til arbejdet med børn. Når vi sætter talentudvikling på dagsordenen, så er det med sigte på at bidrage med forskellige vinkler til, hvad talentudvikling er og kan være. Det er for eksempel også talentudvikling at give hvert enkelt barn de optimale muligheder for at realisere sig selv i forhold til den musik, som barnet ønsker at beskæftige sig med. Derfor er det ikke nødvendigvis sådan, at talentudvikling kun er forbeholdt de øverste to procent.

A: For os er det ligeså vigtigt, at man udøver musikken bredt, som det er, at nogle kan blive musikere i samme liga som Keith Jarrett. Det er to forskellige måder at tænke talentudvikling på, og man kan ikke sige, at det ene er vigtigere end det andet.

C: Musiklivet i dag er præget af en stor bredde, hvor der er mange forskellige typer af musikalsk faglighed. Derfor er det vigtigt, at talentudviklingen også forstås bredt. Når der er så mange forskellige måder at deltage i musik på, har det selvfølgelig også en afsmitning på musik helt ned på begynderstadiet.

I skriver, at et mål med konferencen er at se nye muligheder for samarbejde mellem fagene, samt at man kan 'lå udfordret sit syn på, hvad musik kan være'. Kan I uddybe dette?

A: Et eksempel på et godt samarbejde mellem fagene er det nuværende samarbejde mellem VIA University College og Det Jyske Musikkonservatorium på tværs af pædagoguddannelsen, læreruddannelsen og musikkonservatoriet, hvor vi har startet et fælles musikpædagogisk modul. Det er et helt nyt felt, der viser sig, og der er masser af muligheder og brudflader i det, som skal udvikles.

C: Vi ønsker, at man får udfordret sit syn på musikken, ved at man på konferencen sættes sammen i nogle fora til vidensdeling. Det kan eksempelvis være guitarister med vidt forskellige baggrunde, der

Astrid: Mange af os vil dele opfattelsen af, at en verden uden musik ikke ville være til at leve i. En grundlæggende debat i dag er netop, om vi har råd til det, som er overflødig. Jeg vil sige, at vi ikke har råd til at lade være.

Claus: Jeg synes, at et væsentligt argument er, at den selvforglemmelse, der ligger i at beskæftige sig med musik er en fantastisk måde at lade sig rykke ud af al den hårde fakta i hverdagen.

sparrer omkring den pædagogiske opgave, sådan at man har en vis del af fagligheden til fælles, men samtidig er forskellige inden for andre dele af fagligheden. Derudover vil vi også gerne sætte fokus på musik i et samfundsmæssigt perspektiv. Vi vil gerne diskutere, hvad musikkens rolle er i forhold til eksempelvis integration og kønsroller.

For få kvinder

Handler det grundlæggende om vigtigheden af, at vores børn har nogle rollemodeller?

A: Ja, det gør det i høj grad. Inden for rytmisk musik er der en problemstilling i, at vi har alt for få kvinder i alle hjørner af den rytmiske musik. Det vil vi meget gerne være med til at lave om på, men vi kan ikke gøre det alene. Konservatoriet søger man ind på, hvis man gerne vil have en musikalsk uddannelse, men forud for dette findes en lang proces, som er med til at forme individet. Mange af de piger, som kunne spille rytmisk musik, går måske i gang, men mister modet i løbet af teenageårene. En måde at imødegå det problem er eksempelvis det nye samarbejde med VIA. Det er vigtigt, at musikundervisere får udvidet deres syn på, hvad drenge og piger kan, når de spiller musik.

C: Arbejdet med kønsspørgsmål inden for musik er også et eksempel på, hvad talentudvikling kan være. Diversitet og kvalitet i musiklivet hænger uløseligt sammen. Derfor vil arbejdet for en retvisende diversitet, for eksempel kønsmæssigt eller etnisk, også være et kvalitetsarbejde i forhold til kunsten.

Musik er et fag, der ofte er til debat, for eksempel i forhold til musiklærere og undervisning i folkeskolen. Det kan opleves som om, at musik er et fag, der har et ganske specielt fokus. Hvorfor er musik noget, der virkelig kan sætte sindene i kog?

A: Jeg tror, at det har noget at gøre med musikkens natur. Musik er organiseret lyd, og man kan ikke lukke ørene for det. Musik trænger

sig uundgåelig ind på én. Når man sætter børn til at spille, vil der nogle gange komme noget ud af det, som forældrene ikke nødvendigvis synes lyder godt. Man skal ikke vurdere produktet på et tidspunkt, hvor det snarere er processen, der er vigtig.

C: Musik har en uheldig kombination af at være meget utydelig i sit produkt samtidig med, at det er enormt krævende fagligt. Desuden repræsenterer musik et fællesskab. Næsten alle har oplevet at stå i en større gruppe og synge sammen, så når debatten omhandler musik, rører det også ved det, at musik er noget, vi har. Noget vi har i fællesskab.

Ordløs kommunikation

Hvad betyder musik for de sociale kompetencer? Hvad kan det være med til at skabe, at vi har musik sammen i grupper - uanset om det er på plejehjem, i skole, børnehave eller på andre former for institutioner?

C: Man kan gå ind i en hvilken som helst undervisningssituation - det være sig på konservatoriet, i folkeskolen, musikskolen, etc. - hvor samspil er genstandsfeltet. Her vil man kunne tage det, der bliver sagt og erstatte det med andre ord, der handler om kommunikation. Det musikalske samspil er ordløs meget tæt op ad den øvrige mellemmenneskelige kommunikation. Det kan for eksempel være at lytte til hinanden, at have gehør for hvad der bliver sagt, og hvilken betydning det har for en selv om få sekunder. At fornemme hvilken retning, der udstikkes af bassisten, eller hvilken grundstemning pianisten byder ind med. Disse elementer er direkte oversætteligt til de sociale relationer, vi har i kommunikationen.

Handler det grundlæggende om at vi lærer at lytte til hinanden?

C: Vi skal både lære at lytte til hinanden, men samtidig også reagere på det vi hører. Det er en læring, at vi altid skal lægge noget i puljen,

for at den anden kan tage noget ud. Den fællesmængde vi danner, når vi taler eller spiller med hinanden, skaber nogle erfaringer, som vi kan tage med os. Særlig når vi spiller sammen, tror jeg på, at det giver en dybere erfaring, fordi vi befinder os på et mere symbolsk niveau. Man skal igennem en oversættelsesproces for at forstå, at det der foregår, når vi spiller med hinanden, i virkeligheden er det samme, som når vi taler sammen. Den proces kan skabe en dybere forståelse for både det, der foregår i sproget, og det der foregår i musikken.

Hvad er jeres fremtidsvisioner for konferencen?

C: Det er svært helt præcis at vide, hvad vores næste skridt bliver, men indtil nu har vi udvidet år for år i de fire år, vi har holdt konferencen. Til årets konference har vi udvidet styregruppen til også at omfatte musikskoleledere. Tanken fremadrettet er, at vi skal gå videre og udvide styregruppen yderligere med eksterne repræsentanter fra andre områder. Det gør vi for at inddrage endnu flere inputs til de kommende konferencer. ✨

Vær med i ...

DANSK SANGS MUSIKJULEQUIZ

Vind efterårspakken fra Dansk Sang, og et halvt års adgang til portalen dansksangdigital.dk.

Løs quizen og deltag i lodtrækningen om præmien. Vinderen kontaktes direkte af Dansk Sang, og offentliggøres i næste nr. af bladet.

Scan QR-koden eller brug følgende link for at gå til quiz: goo.gl/bvao0h

Du ønskes en god jul og et godt nytår!

